June 4, 2025

External Review of Nurbakyt Bokebayev's PhD Dissertation
Title: Circus as Performance of Contemporary Culture

I had the pleasure of engaging with Mr. Nurbakyt Bokebayev's research during his doctoral studies at Al-Farabi Kazakh National University. As an international advisor, I followed his progress closely and contributed to academic discussions related to his topic. His research topic — *the circus as a form of performative culture and national identity work* — is highly relevant and original, especially within the post-Soviet context where institutions such as the Kazakh State Circus have undergone significant transformation. Mr. Bokebayev convincingly shows that the circus is not merely an entertainment genre but a living cultural archive where body, myth, memory, and performance intersect. His work is particularly timely in the wake of global debates on decolonization and cultural heritage.

The Circus as a Performative Space of Cultural Memory

The dissertation interprets the circus as a performative institution where national identity is symbolically reconfigured. Through field research and theoretical grounding in performance studies (Schechner, Turner, Butler), Mr. Bokebayev argues that the Kazakh circus has evolved from a Soviet ideological tool into a space of cultural affirmation and experimentation. Drawing on Judith Butler's theory of performativity, he shows how identity is not merely represented but *produced* through repeated embodied acts — such as horse acrobatics (jigitovka), musical symbolism, and pre-show rituals rooted in Kazakh customs.

His perspective is enriched by his own ethnographic immersion in the Kazakh State Circus, where he documented artistic practices, oral histories, and performative rituals that reveal how post-Soviet artists reinterpret both Soviet and pre-Soviet performance codes. This methodological depth allows the dissertation to speak both to local audiences and to global scholarly debates on postcolonial identity reconstruction.

Creative Begetting and the Reworking of Soviet Legacies

A distinctive contribution of this work is the theoretical framework of "creative begetting" – a term used to describe how artists and organizations collaboratively reimagine inherited forms. In Mr. Bokebayev's analysis, Soviet circus aesthetics are not simply rejected but carefully dismantled, re-coded, and reimagined through Kazakh narrative, dress, and spiritual practices. His case study of Nomad Stunts, for example, shows how traditional horse-riding skills and martial aesthetics have been globalized through film and spectacle, turning Kazakh performative traditions into exportable cultural brands.

Theoretical and Methodological Strengths

Mr. Bokebayev's dissertation demonstrates an impressive command of interdisciplinary literature, engaging with performance theory, anthropology, philosophy, and cultural studies. He introduces a layered code structure in his ethnographic analysis – combining first-order narratives, second-order themes, and third-order conceptual categories (e.g., purposive scanning, identity reinforcing). His application of epigenetic identity alteration to organizational transformation in the circus is not only innovative but could inform future research on postcolonial institutions more broadly.

Final Assessment

This dissertation is theoretically rich, methodologically rigorous, and culturally significant. It makes an original contribution to the fields of cultural studies, performance studies, and Central Asian scholarship. By illuminating how the Kazakh circus operates as a space of memory, ritual, and national imagination, Mr. Bokebayev offers both a scholarly intervention and a roadmap for culturally grounded institutional innovation.

I confidently support his candidacy and wish him every success in his upcoming defense and future academic endeavors.

Sincerely,
Dr. Mahmoud Masaeli

Former (retired) Professor of International Law, International Relations, and Political Ethics,

Founder and Executive Director of the Global Think Tank: Alternative Perspectives and Global Concerns, Canada (https://apgc.ca)

www.apgc.ca
info@apgc.ca

Нұрбақыт Бокебаевтың PhD дәрежесін алу үшін ұсынған диссертациясына сыртқы пікір
Тақырыбы: «Цирк - заманауи мәдениеттің перформанстық құбылысы ретінде»

Маған әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің докторантурасында білім алған Нұрбақыт Бокебаев мырзаның ғылыми ізденісін бақылау мүмкіндігі бұйырды. Халықаралық ғылыми кеңесші ретінде мен оның зерттеу барысын мұқият қадағалап, көтерілген ғылыми мәселелер жөніндегі академиялық пікірталастарға қатыстым.

Диссертация тақырыбы – циркті перформативтік мәдениет формасы және ұлттық бірегейлікті құрастыру практикасы ретінде қарастыру - өзектілігі мен ерекшеленеді. Әсіресе посткеңестік контексте, Қазақ мемлекеттік циркі сияқты институттар елеулі трансформацияға ұшыраған кезеңде, бұл зерттеу ерекше маңызға ие. Бокебаев мырза цирк тек ойын-сауық жанры емес, «тірі мәдени мұрағат» екенін, онда дене, миф, жады және сахналық әрекет тоғысатынын дәлелді түрде көрсетеді. Бұл еңбек қазіргі уақытта жаһандық деңгейде өріс алған деколонизация мен мәдени мұра тақырыбындағы ғылыми талқылаулар аясында айрықша өзекті.

Цирк - мәдени жадтың перформативтік кеңістігі ретінде

Диссертацияда цирк ұлттық бірегейлікті символдық тұрғыда қайта құрушы перформативтік институт ретінде түсіндіріледі. Автор Шехнер, Тернер және Батлердің перформанс теорияларына сүйене отырып, Қазақстан циркі кеңестік идеологиялық құралдан мәдени өзіндік бекіту мен эксперимент алаңына дейінгі эволюциялық жолды өткені туралы дәйекті уәждер келтіреді. Джудит Батлердің перформативтілік теориясын қолдана отырып, зерттеуші тұлғалық және ұлттық идентичность жай ғана «көрсетілмейді», ол қайталанатын денелік әрекеттер арқылы өндіріледі деп тұжырымдайды. Мұндай әрекеттерге жигитовка, музыкалық символика және қазақ дәстүрлерінен бастау алатын жаңа қойылымдар алдындағы рәсімдер жатады. Автордың көзқарасы оның Қазақ мемлекеттік циркінің шығармашылық өміріне этнографиялық тұрғыда тікелей қатысуының нәтижесінде тереңдей түскен. Ол өнерпаздардың тәжірибесін, ауызша тарихтарын және перформативтік рәсімдерін құжаттап, посткеңестік әртістердің кеңестік және кеңеске дейінгі орындаушылық кодтарды қалай жаңаша пайымдайтынын көрсетеді. Мұндай әдістемелік тереңдік диссертацияны әрі жергілікті, әрі жаһандық академиялық қауымдастықтармен тілдестіре алады.

«Шығармашылық синергия» және кеңестік мұраны қайта пайымдау

Жұмыстың ерекше үлесі - автор енгізген «шығармашылық синергия» ұғымы. Бұл ұғым арқылы әртістер мен ұйымдардың мұраланған формаларды бірлесе қайта ойлап табу үдерісі сипатталады. Бокебаев мырзаның еңбегінде кеңестік цирк эстетикасы тікелей теріске шығарылмайды; ол нәзік түрде деконструкцияланып, қайта кодталып, қазақы нарратив, костюм және рухани-ғұрыптық практикалар арқылы жаңаша құрылады. Бұған айқын мысал - Nomad Stunts каскадерлер тобының тәжірибесі: дәстүрлі ат үсті өнері мен «жауынгерлік» эстетика кино және шоу салалары арқылы жаһандандырылып, қазақ перформативтік дәстүрлері экспортталатын мәдени брендтерге айналуда.

Теориялық және әдістемелік аспектілер

Диссертацияда автор пәнаралық әдебиеттерді терең меңгергенін көрсетеді - перформанс теориясын, антропологияны, философия мен мәдениеттануды ұштастыра қолданған. Этнографиялық талдауда ол көпдеңгейлі кодтау жүйесін енгізіп, бірінші деңгейдегі нарративтерді, екінші деңгейдегі тақырыптарды және үшінші деңгейдегі тұжырымдамалық категорияларды (мысалы, «мақсатты сканерлеу», «идентичностің нығаюы») біріктіреді. Цирк ұйымының трансформациясын түсіндіруде қолданылған «идентичностің эпигенетикалық модификациясы» ұғымы тың әрі постколониялық институттарды зерттеудің болашағы үшін маңызды бағыт ұсынады.

Қорытынды баға

Ұсынылған жұмыс теориялық тұрғыда терең, әдістемелік жағынан жүйелі және мәдени маңыздылығы жоғары. Ол мәдениеттану, перформанс зерттеулері және Орталық Азия зерттеулеріне өзіндік үлес қосады. Қазақ циркінің жад, рәсім және ұлттық қиял кеңістігі ретіндегі қызметін ашып көрсете отырып, Бокебаев мырза ғылыми жаңалықпен қатар мәдениетке негізделген институционалдық жаңғыру жол картасын ұсынады.

Мен оның кандидатурасын толық қолдай отырып, алдағы қорғауда және ғылыми жолында табыс тілеймін.

Құрметпен,

Махмуд Масаэли, PhD

Халықаралық құқық, халықаралық қатынастар және саяси этика бойынша құрметті (зейнеткер) профессор, Alternative Perspectives and Global Concerns атты жаһандық талдау орталығының негізін қалаушы және президенті,
Канада (https://apgc.ca/)